

Tananyag a 12. és 13. hétre

Osztály: 7.

Hétfő: Petőfi Sándor: A borozó, Petőfi családi versei (Egy estém otthon)

Kedd: Az okhatározó

Szerda: Stílusgyakorlatok

Csütörtök: A célhatározó

Péntek: Petőfi tájleíró versei (A Tisza, Az Alföld)

Hétfő: Petőfi szerelmes versei (Fa leszek, ha... , Reszket a bokor, mert ...)

Kedd: Ismétlés

Szerda: Riport, gyakorlás

Csütörtök: Mondattani elemzések

Péntek: Petőfi Sándor: Szeptember végén

A borozó

Feladat: Olvassátok el a verset a könyvből! (117. oldal)

Műfaja helyzetdal, a költő egy népies figura helyzetébe képzei magát. A vers központi eleme a bor, aminek hatására az élet minden rossz dolga megszűnik.

Petőfi családi versei - Egy estém otthon

Feladat: Az Egy estém otthon című vers sajnos nincs a tankönyvben. Keressétek ki interneten, és olvassátok el!

A kor hagyományával szembemelve Petőfi több versében megjeleníti az élet apróbb problémáit. Ilyen ez a verse is. Petőfi az iskolát abbahagyva vándorszínésznek állt. Édesapja rossz szemmel nézte, hogy fia a művészetekkel foglalkozik ahelyett, hogy valamilyen szakmát tanulna.

Petőfi meglátogatja szüleit, a két férfi borozgatás közben beszélget. A versből kiérződik, hogy a két ember mást tart fontosnak és értékesnek az életben. Műfaja életkép: a hétköznapi életből vesz ki egy helyzetet, melyet kis jelenetként ábrázol.

További versei: Távolból, Anyám tyúkja, Apám mestersége és az enyém, István öcsémhez

Petőfi tájleíró versei

Feladat: Olvassátok el Az Alföld című verset a könyvből! (119. oldal)

Feladat: A Tisza című vers sajnos nincs a tankönyvben. Keressétek ki interneten, és olvassátok el!

Petőfi az Alföldről származik, ezt a tájat ismeri, ez az otthona, és ezt mutatja be verseiben. Ezekben megjelennek az alföldi állatok, növények, pásztorok, népszokások. Költeményeiben a leírás összekapcsolódik a hazaszeretet érzésével. A költő számára a táj egyben a szabadságot is jelenti. Legismertebb tájleíró versei: A Tisza, Az Alföld, A puszta télen, Kiskunság

Az Alföld

Műfaja tájleíró költemény. Kétféle táj bemutatásával és összehasonlításával indul a vers:

- a zord Kárpátok fenyveseit megcsodálja, de nem szereti
- az Alföld, ahol született. Azt szereti.

Az első két versszak után a látókör kitágul, szemünk elé tárul a Dunától a Tiszáig nyúló róna képe. Az embernek az az érzése támad, mintha valóban a saját szemünkkel látnánk a tájat.

A Tisza

A költő ott áll a Tisza partján, és bemutatja az előtte leterülő tájat. Először a közelünkben lévő dolgokat láthatjuk, majd fokozatosan távolodunk. A látványon kívül a hangok is megjelennek (malom zúgása). A kezdeti idilli állapot drámaira változik a végén. A Tisza az erejére ébredt magyar népet idézi.

Feladat: Keresd ki, hogy mi az idill/idilli szó jelentése, és másold be a füzetbe!

Petőfi szerelmes versei

Feladat: Olvassátok el a Reszket a bokor, mert... című verset! Könyv 121. oldal.

1846 szeptemberében Petőfi megismerkedik Szendrey Júliával egy megyebálon. Rögtön bele is szeret a lányba. Megkéri a kezét. Megírja a Reszket a bokor, mert ... című verset. Ez a magyar irodalom legismertebb műve, több mint 50 nyelvre lefordították. Petőfi már nem reménykedik Júlia szerelmében, de a vers hatására a Júlia mégis hozzámegy. Azt a választ küldi Petőfinek, hogy: „1000-szer Júlia”.

Szeptember végén

Feladat: Olvassátok el a Szeptember végén című verset! Könyv 122. oldal.

Petőfi szerelmes lírája teremti meg a magyar irodalomban az úgynevezett hitvesi költészetet. Házasságuk után nászútjukat Koltón töltik, itt írja meg Petőfi a Szeptember végén c. versét. A versben a táj változása eszébe juttatja a költőnek saját elmúlását (halálát). A sok szerelmi vallomás mellett megtalálhatók benne a kételyek, félelmek is. A mű végén Petőfi azt írja, hogy ha majd Júlia eldobja az özvegyi fátylat, akkor is szeretni fogja. Verselése szimultán: időmértékes (négyütemű tizenkettes) és ütemhangsúlyos egyszerre.

A vers szerkezetileg 3 részből áll:

1. tél-nyár ellentéte. Az évszakok változása=öregedés
2. kérdések a feleségéhez
3. jövőt jeleníti meg látomás képében

Feladat: Hallgassátok meg a Szeptember végén című vers átdolgozását!

RED BULL PILVAKER – Szeptember végén (Halott Pénz, Fluor, Deego, Singh Viki)

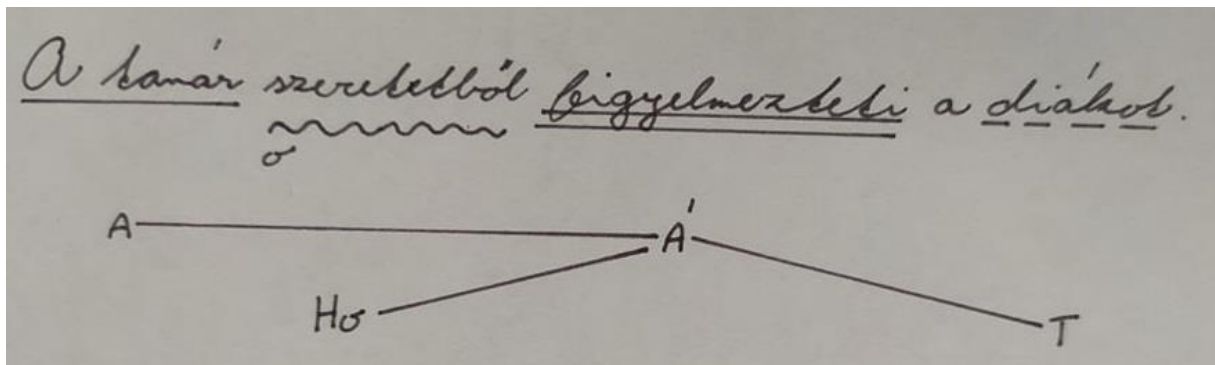
<https://www.youtube.com/watch?v=EMMXCsCBECY>

Az okhatározó

Az okhatározó kifejezi a cselekvés, történés, létezés okát. Meghatározza, hogy miért, mi okból történt a cselekvés. Kérdései: Miért? Mi okból? Mitől? + a szó szerkezet alaptagja.

Jelölése mondatban: *a könyv 62. oldalán*

Jelölése ábrázolásakor: Ho

Feladat: Elemezzétek az alábbi mondatokat a tanultak alapján! Készítsetek ábrát is!

Az eső miatt maradt e laz előadás.

Hálás vagyok a segítőkészségedért.

A vidék évek óta aszálytól szenved.

Baleset miatt lezárták az Árpád hidat.

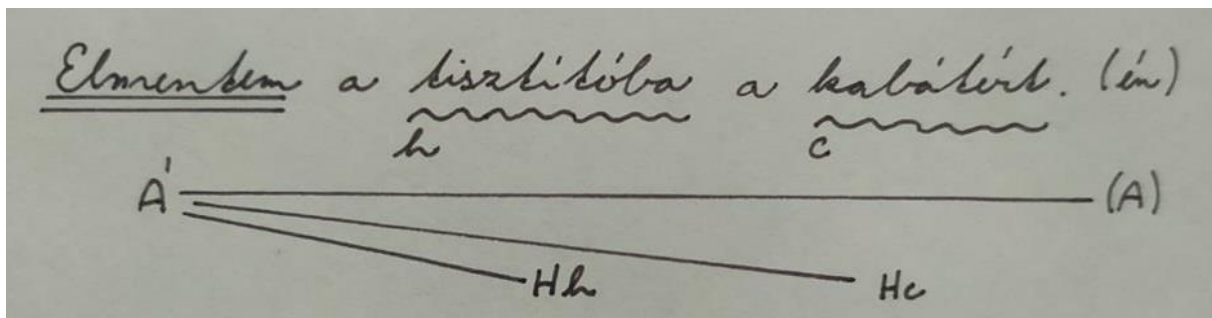
A hóakadály miatt ma mindenhol késnek a vonatok.

A célhatározó

Meghatározza az alaptagban kifejezett cselekvés, történés, létezés célját. Kérdései: miért? mi célból? mire? minek? mi célra? + a szó szerkezet alaptagja

Jelölése mondatban: a könyv 62. oldalán

Jelölése ábrázolásakor: Hc

Feladat: Elemezzétek az alábbi mondatokat a tanultak alapján! Készítsetek ábrát is!

A szüleim edzés után értem jönnek.

A strandolás végett nem érdemes órákig utazni.

A hős az igazságért küzd.

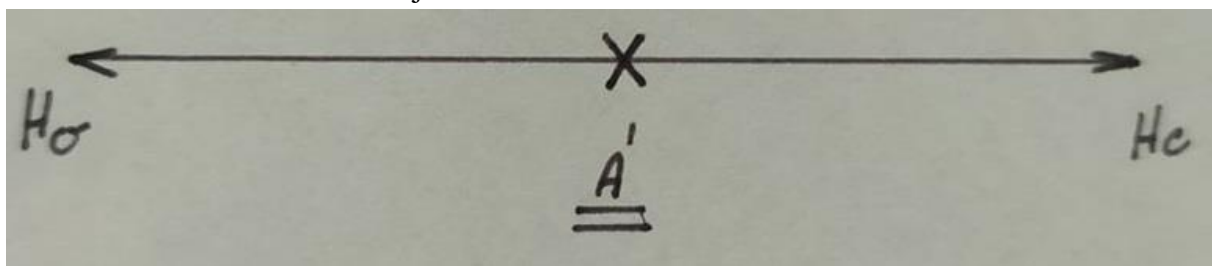
Vasárnap Károly betért egy étterembe ebédelni.

Az aranyért küzd a versenyző.

Az okhatározó és célhatározó gyakran összekeverhető. Azonban különbséget tudunk köztük tenni.

- az okhatározó megelőzi a cselekvést

- a célhatározó a cselekvés után jön

Például vegyük a következő két mondatot:

Ágit megdicsérték a szorgalmáért.

-Mit állítunk? hogy megdicsérték

- Kit dicsérték meg? Ágit

- Miért dicsérték meg? a szorgalmáért-Azért lesz okhatározó, mert Ági előbb volt szorgalmas, majd csak utána kapott dícséretet.

Ági versenybe szállt a dicsőségért.

- Mit állítunk? hogy versenybe szállt

- Ki szállt versenybe? Ági

- Miért szállt versenybe? a dicsőségért-Azért lesz célhatározó, mert Áginak előbb versenybe kellett szállnia, csak utána nyerhette el a dicsőséget.

Feladat: Elemezzétek le az alábbi mondatokat, és döntsétek el, hogy ok vagy célhatározó szerepel-e a mondatokban!

Minden gyerek örömmel vetélkedett a dicsőségért.

Emmát figyelmeztette a tanárnő az óra alatti levelezésért.

Anna a csomag feladása végett ment a postára.

Béla kolbászért ment a boltba.

Ismétlő kérdések (elmélet)

- Melyek a fő mondatrészek?
- Melyek a bővítmények?
- Mi az állítmány kérdése?
- Milyen fajtái vannak az állítmánynak?
- Mondj mindenyikre egy-egy példát!
- Mik az alany kérdései?
- Milyen fajtái vannak?
- Mondj mindenyikre egy-egy példát!
- Mik a tárgy kérdései?
- Milyen fajtái vannak?
- Mikor határozott a tárgy?
- Mikor határozatlan a tárgy?
- Milyen határozókat ismersz?
- Mik a helyhatározó kérdései?
- Mik az időhatározó kérdései?
- Mik a módhatározó kérdései?
- Mik az állapothatározó kérdései?
- Hogy tudom megkülönböztetni, hogy mikor van szó módhatározóról és mikor állapothatározóról?
- Mik az okhatározó kérdései?
- Mik a célhatározó kérdései?
- hogyan tudom megkülönböztetni, hogy mikor van szó okhatározóról és mikor célhatározóról?

Információ a szülőknek: A fenti kérdések arra szolgálnak, hogy a gyerekek nagyjából tisztában legyenek azzal, hogy mégis milyen elméleti kérdések merülhetnek fel egy-egy dolgozat kapcsán. A dolgozatokban inkább gyakorlati megoldásokra vagyok/leszak kíváncsi. Elméleti kérdések csupán elenyésző mértékben fordulnak elő (kivétel az alany, állítmány, tárgy fajtái, mód és állapoth., ok és célhatározó megkülönböztetése).

Gyakorlás-Mondattani elemzések

Feladat: Elemezzétek le az alábbi mondatokat a tanultak alapján! Készítsetek ábrát is!

András tegnap szorgalmasan tanult a szobájában.

Tegnap este a közértbe szaladtam krumpliért.

Párizst napról napra fenyegették a németek.

Az üzletek tegnap betegség miatt zártak be.

Petia kutyáját tegnap orvoshoz vitte.

Teljesítményéért jutalmat kapott.

Fogalmazás

Információ a szülőknek: Szeretném megkérni Önöket, hogy a gyerekek fogalmazásait kérem küldjék át nekem a következő e-mail címre: gabor.kiss7774@gmail.com. Nem kell begépelni, elég lefotózni telefonnal. Én elolvasom és az esetleges hibákat kijavítom. Aki veszi a fáradságot, hogy begépelje és word formátumban elküldi, annak egyenesen kijavítom a worben és javítva küldöm vissza (kivétel, ha nagyon sok benne a fogalmazásbeli hiba+a word a helyesírási hibák javát kijavítja).